

1 000 ska bli 0

– 52 reformer för att förebygga kriminalitet

De gängkonflikter som pågår i stora delar av landet präglas av total hänsynslöshet, med sprängningar och dödligt skjutvapenvåld som återkommande inslag. Hela samhället drabbas när brottsligheten kryper längre ner i åldrarna och tystnads-kulturen breder ut sig.

För att bekämpa gängkriminaliteten har Moderaterna föreslagit stora satsningar på polisen och kraftfulla åtgärder för att trycka tillbaka gängen, bl.a. anonyma vittnen, visitationszoner och dubbla straff för gängkriminella.

Vid sidan av detta måste även de barn och familjer som befinner sig i riskzonen få det stöd och den hjälp som krävs för att inte dras in i gängbrottsligheten. Det kräver omfattande förebyggande insatser på flera olika områden.

I denna rapport sammanfattas några av de förslag som är mest angelägna för att långsiktigt motverka kriminalitet och utanförskap. Dessa vill Moderaterna genomföra i regeringsställning.

Stärkt stöd för barn och ungdomar som riskerar att dras in i kriminalitet

Gängkriminaliteten kryper allt längre ner i åldrarna och gängen drar sig inte för att utnyttja barn. För att snabbt kunna sätta in adekvata åtgärder måste samhället bli mycket bättre på att tidigt fånga upp barn och ungdomar som befinner sig i riskzonen. I första hand är det föräldrar som ska ta hand om och vägleda sina barn – och som vet vad som är bäst för barnen. Men för barn och unga som halkat snett i livet eller har en svår situation i hemmet, ska samhället erbjuda ett starkt skyddsnät. Socialtjänsten utgör det yttersta skyddsnätet och har därmed till uppgift att hjälpa och skydda de mest utsatta barnen.

- 1. Betona och förstärk föräldraansvaret.** Forskning visar att föräldraengagemang är en nyckel till att minska risken för att barn ska misslyckas i skolan eller hamna i en kriminell livsstil. Föräldraansvaret bör därför betonas och förstärkas. Socialtjänsten ska kunna ställa högre krav på föräldrars medverkan i utredningar. Under vissa förutsättningar ska föräldrar som avvisar hjälp av socialtjänsten när det gäller ett barn som uppvisar stora problem och kriminella beteenden, som ska föranleda åtgärder från socialtjänstens sida, kunna bli av med sitt försörjningsstöd. Detta ska gälla både om föräldrarna redan uppbär försörjningsstöd eller ansöker om stöd. Föräldrars skadeståndsansvar för sina barns brottslighet bör också skärpas.
- 2. Stärk socialtjänsterna med skydd och med utbildning.** Det öppna demokratiska samhället hotas när desinformation sprids om socialtjänstens arbete. Socialtjänsterna måste få det skydd och den utbildning som krävs för att kunna stå emot de hot och misstänkliggöranden som försvårar deras viktiga arbete med att skydda barn som far illa. Vi kan inte ha första och andra klassens barnrättigheter. Svensk lag gäller alla barn.

- 3. Fler omhändertaganden enligt LVU.** Barn och unga ska inte växa upp i kriminella miljöer och när föräldrarna misslyckas måste samhället ställa upp. Det gäller till exempel barn som växer upp i familjer där det inte finns några förväntningar på att barnet ska bli en del av samhället eller som ägnar sig åt organiserad brottslighet. Då bör omhändertagande enligt LVU bli aktuellt. För barn som växer upp i kriminella miljöer, såsom släktbaserade kriminella nätverk, bör omedelbara omhändertaganden kunna ske. En LVU-placering ska endast i undantagsfall ske i det egna hemmet och då i slutskedet av en längre vårdperiod. Åklagare ska kunna ansöka och fatta beslut om omedelbart omhändertagande och staten ska stå för en större del av kostnaden än idag.
- 4. Bättre utbildning för placerade ungdomar.** Det är helt centralt att den som placerats i ett låst ungdomshem erbjuds en utbildning med hög kvalitet för att sannolikheten ska öka att ungdomen lämnar den kriminella banan bakom sig. Skolinspektionen har i en rad granskningar påpekat att kvaliteten behöver höjas på flera områden. Det handlar bland annat om varierande förväntningar på elevernas förmåga till utbildning och att utbildningen inte är likvärdig mellan olika institutioner. Moderaterna vill göra en total översyn av utbildningen som sker på låsta ungdomshem. Det handlar bland annat om att införa tydligare krav och incitament för intagna att ta ett eget ansvar för sina studier. Det kan vidare handla om en ökad anpassning av utbildningen i förhållande till den unges förmåga och behov – exempelvis kan ett ökat fokus på praktiska moment vara aktuellt för vissa intagna.
- 5. Undanröj alla sekretesshinder mellan socialtjänst och polis.** Socialtjänsten, polisen och andra myndigheter måste samverka för att brottsförebyggande åtgärder sätts in tidigt. Det låter sig inte göras utan större flöde av information mellan myndigheter, kommuner och andra. Moderaterna vill undanröja alla sekretesshinder för att information om unga ska kunna delas mellan polis och socialtjänst. En moderatledd regering kommer redan under nästa år ta fram ett förslag med en tydlig huvudregel om att slopa sekretessen mellan polisen och socialtjänsten.
- 6. Stärk samarbetet mellan socialtjänst, polis, skola, psykiatri och ideella insatser.** Vi vill att Socialstyrelsen ges i uppdrag att, gemensamt med representanter för socialtjänst, skola, vård, psykiatri och polis, utveckla metoder för mer strukturerat och metodiskt samarbete. Socialstyrelsens stöd ska stärka kommunernas möjligheter att hålla en hög professionell kompetens inom socialtjänsten. Stödet bör särskilt inriktas till dels socialt utsatta områden, dels mindre kommuner som många gånger har svårt att upprätthålla en hög kompetens inom socialtjänstens stora och komplexa uppdrag.
- 7. Erbjud föräldrar i utsatta områden fler hembesök inom ramen för BVC-programmet.** Syftet är att vara ett extra stöd i föräldraskapet och att ge kunskap om vilka resurser som finns att tillgå i samhället om man behöver hjälp. Det finns redan idag exempel där utökade program har genomförts med goda resultat. Vidare bör det undersökas om de utökade BVC-programmen kan förlängas för att övergå i en frivillig föräldrautbildning, med regelbundna träffar.
- 8. Fler och effektivare sociala insatsgrupper.** I en social insatsgrupp samverkar socialtjänst, skola och polis för att på individnivå förmå unga att sluta begå brott.

Målgruppen för insatsgrupperna är barn och unga med allvarlig risk för fortsatt kriminalitet och de kan vara ett bra verktyg i det brottsförebyggande arbetet. Moderaterna vill inrätta fler och effektivare sociala insatsgrupper för att socialtjänst, skola och polis i samverkan ska kunna hjälpa unga att sluta begå brott. De sociala insatsgrupperna bör även göras smalare och riktas främst mot ungdomar i tidiga tonåren för att så tidigt som möjligt förebygga att fler unga dras in i kriminalitet. Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att följa upp sina tidigare studier på området och ta fram lättillgängliga och kontinuerligt uppdaterade allmänna råd till de instanser som samverkar i sociala insatsgrupper.

- 9. Stärk insatserna för orossamtal med ungdomar som är i riskzonen för att rekryteras av kriminella gäng.** I syfte att förebygga missbruk och kriminalitet genomför socialtjänsten och polisen samtal med föräldrar vars barn riskerar att dras in i kriminalitet. Samtalen har visat sig ha god förebyggande effekt. Polis och socialtjänst bör därför tillföras de resurser som krävs för att fler sådana samtal ska kunna ske och följas upp med de ungdomar som riskerar att dras in i gängbrottslighet.
- 10. Inrätta ett nationellt kunskapscentrum för brottsprevention och ett nationellt exit-program för gängkriminella.** Ett center som fokuserar på förebyggande arbete bör inrättas och tjäna som ett stöd till i första hand kommunerna i arbetet med unga i riskzonen. Vidare bör ett nationellt exitprogram för gängmedlemmar som väljer att lämna det kriminella livet införas. Medverkan i det nationella exitprogrammet bör vara obligatoriskt för dömda gängbrottslingar och yrkeskriminella.
- 11. Ett nationellt no entry-program för unga personer som är i riskzonen.** Som ett led i det förebyggande arbetet bör det nationella kunskapscentret med särskilt uppdrag på brottsprevention ta fram ett nationellt no entry-program. Detta program bör samla föräldrar, övriga betydelsefulla vuxna i den unges närhet, skolan och samtliga relevanta myndigheter i syfte att gemensamt arbeta för att stoppa en kriminell karriär.
- 12. Inför en lagstadgad vårdgaranti – ta bort köerna hos BUP.** Vi föreslår att det införs en lagstadgad vårdgaranti gällande BUP med innebörden att barn som mår psykiskt dåligt och behöver hjälp och stöd ska få det inom maximalt 30 dagar. Och inom ytterligare maximalt 30 dagar få påbörja den behandling som behövs. För att sätta tryck på att denna garanti efterlevs ska möjligheter till kännbara sanktioner och viten kopplas till den lagstadgade vårdgarantin.
- 13. Säkerställ mer resurser till BUP.** Vi föreslår att delar av kömiljarderna kopplas till en lagstadgad vårdgaranti riktad till barn- och ungdomspsykiatri. Detta i syfte att korta köerna. I ett första steg handlar det om 500 miljoner kronor per år. Tillgängligheten måste bli bättre, både vad gäller första linjens insatser och inom barn- och ungdomspsykiatri.
- 14. Utvärdera vilka åtgärder som kan genomföras för att fritidsgårdar i socialt utsatta områden ska kunna fylla ett tydligare syfte och fånga upp ungdomar i ett tidigt skede.** Det finns mycket lite information om fritidshem i utsatta områden och deras särskilda utmaningar. Moderaterna föreslår därför att den utredning som nyligen tillsatts ska ges ett tilläggsdirektiv som pekar ut att utredaren särskilt ska analysera barns deltagande i fritidshemsverksamhet i

socialt utsatta områden, effekterna av detta samt undersöker om det finns särskilt väl fungerande verksamheter i socialt utsatta områden som kan vara ett föredöme för andra. Detta i syfte att bl.a. stärka det brotts- och våldsförebyggande arbetet.

- 15. Ett särskilt idrottslyft för utsatta områden.** Alla ungdomar behöver tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter. Föreningslivet och idrotten är viktiga aktörer som gör stora insatser, även i brottsförebyggande syfte. Moderaterna vill rikta särskilda satsningar mot idrottsprojekt i de områden som Polisen anser som särskilt utsatta och i störst behov av en meningsfull och strukturerad vardag.

Inga barn ska lämnas efter i skolan

Vi måste få ordning på skolan. När skolan fungerar som den ska är den en kraftfull motor för klassresor, mot bidragsberoende och mot kriminalitet. I dag finns skolor i Sverige där mindre än hälften av eleverna når gymnasiebehörighet. De eleverna riskerar att aldrig slutföra en gymnasieexamen, vilket medför ökad risk att hamna i utanförskap och kriminalitet. Kunskapsresultaten i svensk skola måste höjas och svensk utbildningspolitik behöver läggas om.

- 16. Inför ett tydligt fokus på mätbara faktakunskaper.** Kunskapsskolan måste återupprättas. Den "progressiva pedagogiken" hotar både Sveriges ställning som kunskapsnation, och samhällets möjlighet att kompensera för elevers familjebakgrund. Dagens abstrakta kriterier skapar en destruktiv stress hos många elever.
- 17. Tidigare insatser.** Barn ska inte slussas genom grundskolan utan att klara kunskapskraven. Möjligheter för elever att gå om en årskurs ska övervägas oftare och framförallt i de lägre årskurserna av ansvarig lärare.
- 18. Återinför skolhälsovården i skollagen.** Skolresultat är starkt förknippade med hur eleverna mår fysiskt och psykiskt. En fungerande elevhälsa med regelbundna hälsoundersökningar för fysisk och psykisk hälsa är avgörande för att identifiera eventuell diagnos och de anpassningar under skoltiden som barn har rätt till
- 19. Utöka undervisningstiden med en timme per dag med start på lågstadiet.** Elever i svensk skola har betydligt mindre undervisningstid än elever i andra jämförbara länder. Skolans fokus på viktiga baskunskaper som att läsa, skriva och räkna måste öka.
- 20. Obligatorisk läxhjälp.** En moderatledd regering kommer verka för en tydlig skyldighet för kommuner och fristående huvudmän att erbjuda läxhjälp till alla elever från årskurs ett till nio för att alla ska få förutsättningar att lyckas.
- 21. Utöka satsningen på lovskola och inför en skyldighet för kommunerna att erbjuda lovskola eller extra studietid från årskurs ett för alla barn som riskerar att halka efter.** Lovskolan ska erbjudas för alla elever som riskerar att halka efter. För elever som skolan bedömer är i behov av extra undervisning ska lovskolan vara obligatorisk.
- 22. Utvärdera och sprid tvålärarsystemet till fler platser.** Samstämmig skolforskning visar att tidiga insatser i skolan har den största effekten på

elevernas kunskapsutveckling. Istället för att säkerställa att eleverna får med sig tillräckliga kunskaper från lågstadiet är inriktningen idag ofta att kunskapsluckor tas om hand i nästa årskurs. Det betyder att en elev kan gå flera år i grundskolan utan att erhålla de tidiga kunskaper och färdigheter som utgör basen för det fortsatta lärandet i skolan. Moderaterna vill därför att skolor ska kunna ha fler lärare i klassrummet i lägre årskurserna.

- 23. Flytta hotfulla elever och inrätta fler särskilda jourkolor för att under en tid kunna avskilja våldsamma elever.** Det ska inte bara vara en rättighet – utan en tydlig skyldighet – för rektorer att omplacera barn eller ungdomar som betar sig hotfullt eller utagerande mot skolpersonal och andra elever. Vidare bör särskilda jourkolor inrättas, för att under en tid kunna avskilja våldsamma elever. Dessa bör kombineras med särskilda insatser för att socialt och medicinskt hjälpa eleverna både med deras beteende och med att klara sin skolgång.

Förebygg och bryt missbruk

Tillgången till narkotika – inte minst i utsatta områden – har ökat. Droghandeln är en vanlig väg in i kriminalitet för unga som rekryteras för att förvara och sälja narkotika, och på så sätt skydda äldre gängmedlemmar från att straffas. Det är ett hänsynslöst utnyttjande. Arbetet mot narkotikan kan inte stanna vid rent brottsbekämpande åtgärder. Bättre vård – och mer samarbete mellan beroendevård och psykiatri – är nödvändigt och står inte i motsats till strängare straff mot dem som profiterar på droger.

- 24. Inför en 24 timmars-garanti för kontakt vid narkotikabruk.** Barn och unga som kommer i kontakt med narkotika eller som är i riskzonen för att hamna i ett missbruk måste fångas upp tidigt med snabba och tydliga insatser. Det kan exempelvis formaliseras genom en uttrycklig 24-timmarsgaranti för kontakt. Kontakterna ska sedan följas upp för att säkerställa att missbruket upphört.
- 25. Förbättra det förebyggande arbetet mot narkotika bland unga med fler socialarbetare ute på fältet utanför kontorstid.** Yrkeskategorier som socialsekreterare, fältassistenter och andra kommunala tjänstemän som arbetar brottsförebyggande och med trygghetsskapande åtgärder måste finnas tillgängliga även efter kontorstid. Det kan inte vara så att polis och ideella organisationer är de enda aktörerna som är ute och träffar ungdomar på andra tider än kontorstid.
- 26. Möjliggör hundsök av skolor under skoltid.** Genomsökning av skolor med narkotikahundar är en del av Polisens brottsförebyggande arbete. I dagsläget får hundsök dock bara genomföras när skolorna är tomma. Lagen bör ändras så att hundsök även kan genomföras dagtid, när eleverna är på plats i skolan.
- 27. Byt böter mot vård.** De allra flesta som döms för bruk av narkotika får böter. I många fall är det ett slag i luften då missbrukare ofta saknar inkomster. Dessutom riskerar det att öka de skulder som den som lyckas ta sig ut ur sitt missbruk tvingas leva med. En sådan skuldbörda försvårar återanpassningen till samhället. Moderaterna vill istället att missbrukare i större utsträckning döms till vård mot sitt missbruk.

28. Förhindra överförskrivning av narkotikaklassade läkemedel.

Anmälningarna om överförskrivning till IVO har mer än fördubblats mellan 2014 och 2018. Den nationella läkemedelslistan är central för att minska överförskrivning, men inte tillräcklig. Apotekspersonals möjlighet att göra anonyma anmälningar till IVO bör stärkas och de bör även ges rätt att neka uttag vid misstänkt överförskrivning.

29. Kartlägg beroendevården. På nationell nivå brister kunskapen om hur beroendevården ser ut runt om i landet. Ideella initiativ har tagits för att inventera landets beroendekliniker och mottagningar. Sådana grundläggande uppgifter bör rimligen Socialstyrelsen samla in och sammanställa, så att de sedan kan ligga till grund för mer systematisk utvärdering.

30. Beslagta gängens pengar och statussymboler. Drivkraften bakom narkotikahandeln är möjligheten till snabba pengar. Genom att införa ett system med omvänd bevisbörda vid förverkande av utbyte av brott skapas mycket bättre förutsättningar för att ta ifrån gängen deras pengar och statussymboler. Samtidigt sänder samhället en tydlig signal till unga i riskzonen att gängbrottslighet och narkotikahandel inte lönar sig.

Nolltolerans mot ungdomsbrottslighet

Vi ser en oroande utveckling i fråga om ungas brottslighet, med en kraftig ökning av ungdomsrån och allt yngre barn som rekryteras för att vara hantlangare och spejare åt kriminella gäng. När barn och unga begår brott är det särskilt viktigt att samhällets respons är snabb och tydlig – för att förhindra att den brottsliga banan fortsätter.

31. Utred en sänkt straffmyndighetsålder. Den grova brottsligheten har krupit ner i åldrarna och många yngre lagöverträdare är fast förankrade i en kriminell livsstil redan när de fyller 15 år och för första gången dyker upp på rättsväsendets radar. För att kunna fånga upp dessa ungdomar tidigare och sätta in adekvata åtgärder snabbt bör straffmyndighetsåldern sänkas. Den exakta åldern för straffmyndighet bör övervägas inom ramen för en bred utredning om barn och ungdomars brottslighet.

32. Utegångsförbud för unga i riskzonen. Vid sidan om den s.k. "helghemsarrest" som ingår i påföljden ungdomsövervakning bör en möjlighet att utfärda särskilda utgångsförbud för unga i riskzonen införas. Utegångsförbud ska kunna gälla helger och alla kvällar i veckan samt kontrolleras med elektronisk övervakning. Överträdelser ska rapporteras och följas upp.

33. Nya ungdomspåföljder. Parallellt med en sänkt straffmyndighetsålder behövs en översyn av de påföljder som är avsedda för unga under 18 år. Det handlar om att se över straffnivån: Moderaterna vill se skärpta straff för unga som begår grova brott bl.a. genom att ungdomsrabatten ändras även för de under 18 år och att maxtiden för slutna ungdomsvård höjs avsevärt från dagens 4 år. Det handlar också om att se över straffets innehåll både när det handlar om frivårdspåföljder liksom frihetsberövande straff.

34. Inrätta särskilda ungdomsdomstolar som snabbt och säkert kan hantera åtal mot unga lagöverträdare.

- 35. Inrätta särskilda ungdomsfängelser och ungdomshäkten**, där verksamheten anpassas efter de ungas förutsättningar och där det ges goda förutsättningar till fortsatt skolgång och meningsfulla aktiviteter.
- 36. Kriminalvården ska ta över ansvaret för unga under 18 år som begår grova brott.** Det handlar om unga som redan har en kriminell livsstil och som Kriminalvården har rätt kompetens att hantera. På så sätt kan också socialtjänsten istället fokusera sina resurser på ungdomar i riskzonen.

Förbättrad integration

Att behärska svenska språket är en förutsättning för att elever ska klara av och utvecklas i skolan och underlättar entrén i vuxenlivet och på arbetsmarknaden. Den elev som inte kan svenska får svårt att tillgodogöra sig andra ämnen. Därför bör stor kraft läggas på att se till att alla barn redan i tidig ålder får goda kunskaper i svenska. Vuxna som är nyanlända i Sverige ska också lära sig grundläggande svenska och få förståelse för det svenska samhället, det ökar förutsättningarna för att komma i arbete samt får bättre möjligheter att engagera sig i till exempel barnens skolgång och fritidsaktiviteter.

- 37. Inför obligatorisk språkförskola från tre års ålder för barn som inte kan tillräcklig svenska.** Många förskolebarn, inte minst i utsatta områden, har utländsk bakgrund och möter aldrig eller mycket sällan svenska språket i hemmet. För att de ska kunna svenska tillräckligt bra när de börjar skolan behövs språkförskola.
- 38. Starta läxfritids för barn på lågstadiet i utsatta områden.** Det ska ske inom ramen för ordinarie fritidsverksamhet, med skillnaden att minst hälften av tiden ska läggas på läxläsning.
- 39. SFI med individuell prestationsplan, resultatkrav och bortre gräns.** Med tanke på att skolan och socialtjänsten är de som oftast kommer in först när något är på väg att gå fel är det viktigt att dialogen med föräldrar till barn i riskzonen kan fungera.
- 40. Tydligt fokus i samhällintroduktionen för asylsökande och samhällsorienteringen för nyanlända** så att grundläggande förståelse för det svenska samhället läggs tidigt. Samhällsorienteringen för nyanlända ska ha nationella kursplaner med fokus på svenska värderingar och jämställdhet. Förväntan på arbete och egen försörjning ska vara tydlig liksom nödvändigheten i att följa lagar och regler. De asylsökande som inte deltar i samhällsintroduktionen ska få dagarsättningen indragen, men även andra sanktioner bör övervägas.
- 41. Inför krav på svenska och samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd och medborgarskap.** Vägen från nyanländ till ny medborgare ska vara tydlig.
- 42. Genomför särskilda satsningar för att fånga upp unga i särskilt utsatta områden.** Vi vill se ett metodiskt och systematiskt samarbete växa fram och byggas upp mellan socialtjänst, polis och ideella krafter, som exempelvis idrottsföreningar och olika former av kulturarrangemang, i syfte att skapa nya former och fora att kunna möta barn och ungdomar i utsatta områden och ge dem inspiration, erfarenheter, kunskaper och stöd att välja positiva vägar in i samhällets gemenskap och möjligheter att kunna bryta destruktiva beteenden. Det finns redan goda exempel och dessa ska tas tillvara på ett metodiskt sätt.

Stärkt arbetslinje

Den som kan arbeta, ska arbeta. Det lägger grunden för vår gemensamma välfärd. För många utgör jobbet och kollegerna ett viktigt sammanhang i livet, och det skapar en känsla av delaktighet i samhället. Men framförallt innebär en egen inkomst bättre möjligheter att forma sitt eget liv. Det är också helt avgörande att barn ser sina föräldrar stiga upp och gå till jobbet på morgonen, istället för att växa upp i en tillvaro som präglas av utanförskap.

- 43. Inför ett bidragstak.** Det ska alltid löna sig bättre att arbeta än att leva på bidrag. Så är det inte idag. I vissa fall kan barnfamiljer till och med förlora pengar på att en av de vuxna i hushållet börjar arbeta.
- 44. Inför ett gemensamt utbetalningssystem för offentliga bidrag** för att få bättre kontroll på de sammanlagda utbetalningarna och för att bidragstaket ska kunna komma på plats.
- 45. Kvalificering genom arbete ska krävas för full föräldrapenning.** En viktig anledning är att minska risken för att personer – framför allt kvinnor – som inte har jobbat glider ännu längre från arbetsmarknaden under sin föräldradedighet.
- 46. Ställ krav på motprestation, normalt på heltid, för att få försörjningsstöd.** Det kan till exempel handla om samhällsnyttiga insatser eller om att delta i olika utbildningsinsatser.
- 47. Ge långtidsarbetslösa bättre möjligheter till aktivitet.** För att bryta passivt bidragstagande bör möjligheterna för långtidsarbetslösa att få aktiviteter förbättras. Det kan t.ex. röra sig om en praktik eller utbildning, eller aktivt stöd av arbetsförmedlare för att söka jobb.
- 48. Sänk skatten, framför allt på de lägsta inkomsterna.** Det är både rätt och rättvist: Sänkt skatt ökar sysselsättningen och visar att ansträngning lönar sig.
- 49. Lägre anställningskostnader för arbetsgivare som anställer unga (från 20 år) som varit arbetslösa minst sex månader.** Det handlar om att sänka trösklarna in på arbetsmarknaden för personer som har svårt att få ett jobb och blir självförsörjande. Reformen bör följas upp för att kunna ligga till grund för framtida satsningar.
- 50. Öka antalet praktikplatser för arbetslösa ungdomar.** En praktikplats kan vara en bra väg in på arbetsmarknaden för personer som varit arbetslösa en längre tid. Det kan också vara ett sätt att överbrygga arbetsgivarens osäkerhet kring en persons kompetenser. Vidare bidrar fler praktikplatser till att färre ungdomar fastnar i passivt utanförskap.
- 51. Inför ett tvåårigt yrkesgymnasium med lägre krav på teoretiska förkunskaper.** Allt för många elever lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet. För att fler ska ha möjlighet att studera vidare bör det finnas alternativ till den treåriga gymnasieskolan. Utbildningen ska utformas i nära samverkan med näringslivet och innehålla omfattande arbetsplatsförlagt lärande.
- 52. Sänk åldersgränsen till Komvux** från dagens 20 år till 18 år. Samtidigt ska urvalskriterierna vara tydliga, så att unga med störst behov får möjlighet att komplettera sina studier.

Sammanfattning:

1. Betona och förstärk föräldransvaret.
2. Stärk socialtjänsterna med skydd och med utbildning.
3. Fler omhändertaganden enligt LVU.
4. Bättre utbildning för placerade ungdomar.
5. Undanröj alla sekretesshinder mellan socialtjänst och polis.
6. Stärk samarbetet mellan socialtjänst, polis, skola, psykiatri och ideella insatser.
7. Erbjud föräldrar i utsatta områden fler hembesök inom ramen för BVC-programmet.
8. Fler och effektivare sociala insatsgrupper.
9. Stärk insatserna för orosamtal med ungdomar som är i riskzonen för att rekryteras av kriminella gäng.
10. Inrätta ett nationellt kunskapscentrum för brottsprevention och ett nationellt exit-program för gängkriminella.
11. Ett nationellt no entry-program för unga personer som är i riskzonen.
12. Inför en lagstadgad vårdgaranti – ta bort köerna hos BUP.
13. Säkerställ mer resurser till BUP.
14. Utvärdera vilka åtgärder som kan genomföras för att fritidsgårdar i socialt utsatta områden ska kunna fylla ett tydligare syfte och fånga upp ungdomar i ett tidigt skede.
15. Ett särskilt idrottslyft för utsatta områden.
16. Inför ett tydligt fokus på mätbara faktakunskaper.
17. Tidigare insatser, framför allt i lägre årskurser
18. Återinför skolhälsovården i skollagen.
19. Utöka undervisningstiden med en timme per dag med start på lågstadiet.
20. Obligatorisk läxhjälp.
21. Utöka satsningen på lovskola och inför en skyldighet för kommunerna att erbjuda lovskola eller extra studietid från årskurs ett för alla barn som riskerar att halka efter.
22. Utvärdera och sprid tvålära-systemet.
23. Flytta hotfulla elever och inrätta särskilda jourkolor för att under en tid kunna avskilja våldsamma elever.
24. Inför en 24 timmars-garanti för kontakt vid narkotikabruk.
25. Förbättra det förebyggande arbetet mot narkotika bland unga med fler socialarbetare ute på fältet utanför kontorstid.
26. Möjliggör hundsök av skolor under skoltid.
27. Byt böter mot vård.
28. Förhindra överförskrivning av narkotikaklassade läkemedel.
29. Kartlägg beroendevården.
30. Beslagta gängens pengar och statussymboler.
31. Utred en sänkt straffmyndighetsålder.
32. Utegångsförbud för unga i riskzonen.
33. Nya ungdomspåföljder.
34. Inrätta särskilda ungdomsdomstolar
35. Inrätta särskilda ungdomsfängelser och ungdomshäkten.
36. Kriminalvården ska ta över ansvaret för unga under 18 år som begår grova brott.
37. Inför obligatorisk språkförskola från tre års ålder för barn som inte kan tillräcklig svenska.
38. Starta läxfritids för barn på lågstadiet i utsatta områden.
39. SFI med individuell prestationsplan, resultatkrav och bortre gräns.
40. Tydligt fokus i samhällinledningen för asylsökande och samhällsorienteringen för nyanlända.
41. Inför krav på svenska och samhällskunskap för permanent uppehållstillstånd och medborgarskap.
42. Genomför särskilda satsningar för att fånga upp unga i särskilt utsatta områden.
43. Inför ett bidragstak.
44. Inför ett gemensamt utbetalningssystem för offentliga bidrag.
45. Kvalificering genom arbete ska krävas för full föräldrapenning.
46. Ställ krav på motprestation, normalt på heltid, för att få försörjningsstöd.
47. Ge långtidsarbetslösa bättre möjligheter till aktivitet.
48. Sänk skatten, framför allt på de lägsta inkomsterna.
49. Lägre anställningskostnader för arbetsgivare som anställer unga (från 20 år) som varit arbetslösa minst sex månader.
50. Öka antalet praktikplatser för arbetslösa ungdomar.
51. Inför ett tvåårigt yrkesgymnasium med lägre krav på teoretiska förkunskaper.
52. Sänk åldersgränsen till Komvux.